

A Magyar Köztársaság Nevében!

A Pécsi Ítéltábla a Pécsi 20. számú Ügyvédi Iroda (7624 Pécs, Budai Nagy Antal u. 1. ügyintéző dr. Schubert Magdolna ügyvéd) által képviselt **felperes neve** (felperes címe) felperesnek a Marján Ügyvédi Iroda (7621 Pécs, Mária u. 43. ügyintéző dr. Marján István ügyvéd) által képviselt **I. rendű alperes neve** (I. rendű alperes címe) I. r., a **II.rendű alperes neve** (II. rendű alperes címe) II. r. és az **III.rendű alperes neve** (III. rendű alperes címe) III. r. alperesek ellen bér megfizetése iránt indított perében a Baranya Megyei Bíróság 9.G.20.863/2007/9. számú ítélete ellen az alperesek 11. sorszám alatt benyújtott fellebbezése folytán megtartott nyilvános tárgyaláson meghozta a következő

í t é l e t e t:

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi az I. r. alperest, hogy 20.000 (húszezer) forint, a II. r. alperest, hogy 12.000 (tizenkettőezer) forint, a III. r. alperest, hogy 15.000 (tizenötezer) forint másodfokú perköltséget 15 napon belül a felperesnek fizessen meg.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I n d o k o l á s

Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a felperes és az alperes üzleti kapcsolata 1997-ben kezdődött, amikor a felperes bérbe adta az I. r. alperes részére az általa kifejlesztett és kizárólagos tulajdonát képező ügyviteli területen alkalmazható számítógépes programját. Az 1997. december 12. napján aláírt szerződésben a szerződő felek rögzítették, hogy a bérleti szerződés határozott ideig érvényes, a felek a felmondás idejét „hat hónapban állapítják meg közös megegyezés esetére”. 2000-ben az I. r. alperes és a P. Kft. megállapodást kötött egy számítógépes program használatba adására. A felperes programja és a P. programja közötti

kapcsolódási pontok kialakítását követően a két program biztosította az I. r. alperes ügyviteli, kereskedelmi, áruforgalmi adatainak nyilvántartását.

2003. január 2-án a felperes, mint bérbeadó új szerződést kötött az I-II-III. r. alperessel, mint bérbevevőkkel. Abban állapodtak meg, hogy a felperes, mint bérbeadó az általa kifejlesztett TÜSZ rendszert és a N. Kft., mint alvállalkozó kizárólagos tulajdonát képező, bérelszámolási területen alkalmazandó számítógépes programot (BERENC rendszer) bérbe adja az alperesek részére. A fizetendő bért a mindenkor minimálbér alapján állapították meg. Megállapodtak abban, hogy a szerződéskötéskor irányadó 50.000 forint összegű minimálbér négyszeresének megfelelő bérleti díj összegét az I. r. alperes 43,75 %-ban, a II. r. alperes 31,25 %-ban, a III. r. alperes 25 %-ban viseli.

A szerződés 5. pontjában rögzítették, hogy a bérleti szerződés határozatlan ideig érvényes. A szerződő felek a szerződés felmondási idejét „hat hónapban állapítják meg közös megegyezés esetére”. Szabályozták az azonnali hatályú felmondás eseteit is. A szerződés szövegét a felperes akkori ügyvezetője fogalmazta meg, azt az alperes jogi végzettségű ügyvezetője, dr. H. J. átolvasta, a szöveg módosítására javaslatot nem tett.

2006. tavaszára az alperesek számára nyilvánvalóvá vált, hogy a felperes és a P. Kft. által rendelkezésére bocsátott programok elvárásuknak teljes körűen már nem felelnek meg. 2006. június 14-én az alperesek ügyvezetője a bérleti szerződést a Ptk. 431. § (1) bekezdésére hivatkozással 2006. szeptember 30. napjára felmondta. Közölte, hogy az általa képviselt társaságok egy olyan integrált vállalatirányítási rendszert vezetnek be október 1.-től, amelynek keretében az eddig használt számítógépes programok is szükségszerűen változtatásra szorulnak. Ugyanezen a napon az alperesek ügyvezetője a P. Kft.-vel megkötött szerződést is felmondta, ugyancsak szeptember 30-ai hatállyal.

A felperes ügyvezetője 2006. augusztus 28. napján írott levelében közölte az alperesek ügyvezetőjével, hogy a szerződés 6. pontjára hivatkozással a felmondást nem fogadja el, javasolta, hogy a szerződésben megjelölt hat hónapot vegyék figyelembe. Kérte, hogy a felmondási időre járó bért az alperesek havonta fizessék meg. Az alperesek álláspontja szerint a felmondási időre a Ptk. 431. § (1) bekezdése az irányadó.

Az alperesek 2006. október 1.-e után a felperestől bérbe vett programokat már nem használták. 2006. szeptember 30-áig esedékes bérleti díjakat megfizették, de a 2006. október 1.-től 2007. február 15-éig tartó időszakra kiszámlázott bérleti díjakat nem. Erre az időszakra a felperes az I. r. alperesnek 680.716 forint, a II. r. alperesnek 388.950 forint, a III. r. alperesnek 486.048 forintot számlázott le.

A felperes keresetében kérte, hogy a bíróság kötelezze az I. r. alperest a fenti összegek és ezek 2007. február 15-étől a kifizetésig járó, a Ptk. 301/A. § szerinti kamatai megfizetésére.

Az alperesek a kereset elutasítását kérték arra hivatkozva, hogy a szerződés a felmondásra tekintettel 2006. szeptember 30-án megszűnt, ezt követően a felperes szolgáltatást nem teljesített, így ellenszolgáltatásra nem tarthat igényt.

Az elsőfokú bíróság az I. r. alperest 580.716 forint, a II. r. alperes 388.950 forint, a III. r. alperest 486.048 forint és ezen összegek 2007. február 15-étől számított kamatai megfizetésére kötelezte. A felek bérleti szerződése 6. pontjába foglalt kikötését a Ptk. 207. § (1) bekezdése, és a szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. tv. (Szt.) 42. § (3) bekezdése alapján úgy értelmezte, hogy a szerződés 6. pontja a rendes felmondást szabályozza, ahol a felek 6 hónapi felmondási időt kötöttek ki. Ez következik a „felmondás” szó használatából, tehát a szavak általánosan elfogadott jelentéséből, valamint abból, hogy az alperesek jogi végzettségű ügyvezetőjének a „felmondás” alatt egyoldalú jognyilatkozatot kellett értenie. A szerződés vitatott 6. pontját a 6.1. és 6.2. pontban az azonnali hatályú felmondás szabályozása követi. Ebből is az következik, hogy a vitatott pont a 6 hónapos határidőt rendes felmondás esetére rögzítette. Az alperes nem tudta bizonyítani azt az állítását, hogy a felek a felmondást követően a szerződést közös megegyezéssel szüntették meg.

Az alperesek ügyvezetője a szerződés megszüntetését célzó egyoldalú jognyilatkozatot tett, e nyilatkozat rendes felmondásként értelmezhető azzal, hogy a szerződést megszüntető hatállyal a felek megállapodása szerint 6 hónap elteltével, 2007. február 15-én állt be. A Ptk. 321. § (2) bekezdése szerint a felmondási idő elteltéig a szerződés fennmarad, ezért az alperesek az Szt. 42. § (1) bekezdése, és az Szt. 3. §-a alapján alkalmazandó Ptk. 277. § (1) bekezdése alapján kötelesek a program felhasználásának ellenértékét a szerződés teljes időtartamára megfizetni.

Az ítélet ellen az alperesek jelentettek be fellebbezést. Kérték, hogy a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét változtassa meg, és a keresetet utasítsa el. Álláspontjuk szerint a bíróság a rendelkezésre álló bizonyítékok okszerűtlen mérlegelése eredményeként iratellenesen állapította meg a tényállást, és ez alapján megalapozatlan döntést hozott. A felek szerződési nyilatkozatát a Ptk. 207. § (1) bekezdése szerint a szavak általános jelentése, a magyar nyelvtan szabályai szerint értelmezve, a szerződésből az következik, hogy a 6. pont a közös megegyezéssel történő szerződés megszüntetésre vonatkozik, nem az egyoldalú felmondásra. Ezt támasztja alá az alperesek ügyvezetőjének, dr. H. J.-nek a tárgyaláson tett nyilatkozata, és V. T. tanúvallomása. Ezeket az elsőfokú bíróság a tényállás megállapítása során figyelmen kívül hagyta.

A másodfokú tárgyaláson hivatkoztak arra is, hogy a felmondásban közölt idő lejártát követően az alperes a felperes szolgáltatását nem vette igénybe, erre tekintettel ellenszolgáltatást nem követelhetne, legfeljebb a Ptk. 312. § (3) bekezdése és a 321. § (1) és (2) bekezdése alapján kártérítési igényt érvényesíthetne. A felperes másodlagosan ezt a jogcímet is megjelölte, de a kártérítésre vonatkozó bizonyítási indítványokat nem tett, az elsőfokú bíróság ezzel kapcsolatos bizonyítást nem folytatott le.

A felperes az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását kérte. Arra hivatkozott, hogy a kár összege a felmondási időre járó bér összegével egyezik meg, erre nézve külön bizonyítási eljárás lefolytatására nem volt szükség.

A fellebbezés nem megalapozott.

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást a felek elsőfokú eljárásban tett előadása, és P. Z. tanúvallomása alapján a következőkkel egészíti ki:

A P. Kft.-től bérelt programot a felperestől bérelt programokkal együttesen alkalmazták az alperesek. 2006. október 31-én az alperesek és a P. Kft. közötti szerződés a felek közös megállapodása folytán megszűnt. A felperestől bérelt TÜSZ és BERENC rendszereket akkor lehetett volna tovább alkalmazni, ha a P. Kft. programjai helyett alkalmazott új program gazdájával együttműködve, új interface-eket dolgoztak volna ki, ami legalább másfél hónapot vett volna igénybe. Erre nem került sor, ezért az alperesek a TÜSZ és BERENC rendszereket 2007. október 31-e után nem tudták használni.

Az elsőfokú bíróság egyebekben helyesen, a perbeli bizonyítékok okszerű mérlegelésével állapította meg a tényállást. Ennek során iratellenes megállapítást nem tett. A tanúvallomásokat a maguk összességében, és a perben rendelkezésre álló egyéb bizonyítékokkal összhangban helyesen értékelte. Az elsőfokú bíróság érdemi döntése helyes, de a döntés jogi indokaival a másodfokú bíróság csak részben ért egyet.

A szerződés 6. pontját a Ptk. 207. § (1) bekezdésében foglaltak alapján az Szjt. 42. § (3) bekezdésében meghatározott követelményt is figyelembe véve helyesen értékelte az elsőfokú bíróság úgy, hogy abban a felek a rendes felmondást és erre az esetre irányadó felmondási időt határozták meg. Ebben a körben a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság indokolásával egyetért, és az a következőkkel egészíti ki:

A szerződő felek a Ptk. 431. § (1) bekezdése szerinti 15 napos felmondási határidő helyett 6 hónapos felmondási időt kötöttek ki, amelyre a Ptk. 431. § diszpozitív szabályozása folytán lehetőségük volt. A kikötés megfogalmazása kétségtelenül pontatlan, mert összemosza a felmondás esetét a szerződés közös megegyezéssel történő megszüntetésével. Közös megszüntetés esetén ugyanis a felmondási idő, felmondás esetén pedig a közös megegyezés nem értelmezhető. Közös megegyezés esetén a szerződés megszűnésének a felek egyetértésével megállapított időpontja nem felmondási idő, a felmondás pedig a Ptk. 321. § (1) bekezdése szerint egyoldalú jognyilatkozat, ez esetben a közös megegyezés kizárt. A vitatott kikötés a szerződés rendes felmondására, vagyis egyoldalú jognyilatkozattal történő megszüntetésére vonatkozik, és erre az esetre kötötték ki a 6 hónapos felmondási időt. E kikötés alperesi értelmezése azzal a következménnyel

járna, hogy a szerződést közös megegyezéssel csak 6 hónap elteltével szüntethetik meg a felek, míg felmondással, azaz egyoldalú jognyilatkozattal a szerződés 15 napos felmondási idő elteltével lenne megszüntethető. Ez olyan értelmetlen korlátozása a felek rendelkezési jogának, amelynek indokoltságára az alperes semmiféle magyarázattal nem szolgált.

A Ptk. 207. § (1) bekezdése szerint a szerződési nyilatkozatot vita esetén úgy kell értelmezni, ahogyan azt a másik félnek a nyilatkozó feltehető akaratára és az eset körülményeire tekintettel a szavak általánosan elfogadott jelentése szerint értenie kellett. V. T. tanúvallomásában arra nézve nyilatkozott, hogy az alperes ügyvezetője 2006-ban hogyan értelmezte a felek szerződésének 6. pontját. Ez a szerződésértelmezés egyébként megállapítható magából a felmondásból, illetve az alperes ügyvezetőjének és jogi képviselőjének a felmondást követő írásos nyilatkozataiból. A Ptk. 207. § (1) bekezdése szempontjából azonban nem ennek van jelentősége, hanem annak, hogy a szerződéskötéskor az alperesek ügyvezetőjének a felperes ügyvezetője feltehető akaratára és az eset körülményeire tekintettel a szavak általánosan elfogadott jelentése szerint hogyan kellett értenie a szerződés 6. pontját. A szerződés értelmezésénél figyelembe kell venni azt is, hogy az alperesek képviselője jogi végzettségű, aki a felmondás jogintézményét ismeri. Ebből következően is a felmondási időnek nevezett 6 hónap kikötését úgy kellett értenie, hogy az a szerződés egyoldalú jognyilatkozattal történő megszüntetése esetére szól.

A felmondás folytán a felek szerződése a kikötött 6 hónapi felmondási idő elteltéig a Ptk. 321. § (2) bekezdése alapján fennmaradt. A Ptk. 198. § (1) bekezdése alapján a felek kötelesek voltak a saját szolgáltatásukat teljesíteni, és jogosultak a másik fél szolgáltatását követelni. A felperes saját szolgáltatását felajánlotta, de azt az alperesek 2007. október 31-e után már nem vették igénybe. Ha a szerződés felmondása nem azonnali hatályú, és a felmondási idő alatt a kötelezett olyan okból nem tud szolgáltatást teljesíteni, amelyért a jogosult a felelős, illetve a jogosult a szerződésszerűen felajánlott szolgáltatást nem fogadja el, a kötelezett az ellenszolgáltatásra nem tarthat igényt, de követelheti a kárának a megtérítését (BH.1996.545.).

Az alperesek a P. Kft.-vel kötött szerződést 2007. október 31-ei hatállyal megszüntették, ezt követően a felperestől bérelt TÜSZ és BERENC rendszer használata csak további munkák elvégzése (interface-ek kialakítása) lett volna lehetséges. E munkák elvégzésére az alperesek nem adtak megrendelést, a felperestől bérelt programokat a továbbiakban nem kívánták használni. A felperes a saját szolgáltatása teljesítését felajánlotta, de az 2007. október 31-e a P. Kft.-vel kötött szerződés megszüntetése után az új interface-ek kialakítása hiányában lehetetlenné vált, a teljesítés lehetetlenné válásáért az alperesek felelősek.

A Ptk. 312. § (3) bekezdése szerint, ha a teljesítés olyan okból vált lehetetlenné, amelyért a jogosult felelős, a kötelezett szabadul tartozása alól, és követelheti kárának megtérítését. A felperes kártérítési igényét másodlagos kereseti

kérelemként előterjesztette, a kár összegét az elmaradt bérrel megegyező összegben jelölte meg. Az alperesek a kár összegére vonatkozó tényelőadást az elsőfokú eljárás során nem tettek, nem állították, hogy az a szerződés szerinti bérleti díjtól eltér, és nem jelöltek meg erre vonatkozó bizonyítási indítványokat sem. A tényelőadás hiányára tekintettel az elsőfokú bíróságnak az alperest nem kellett felhívni bizonyítási indítványai megtételére. Az elmaradt bér összegét az alperesek nem vitatták, az a bérleti szerződés alapján megállapítható. Ebből következően a kár összegére vonatkozóan az elsőfokú bíróságnak bizonyítást nem kellett lefolytatnia.

A fentiek alapján az alperesek nem kötelesek a szerződés alapján a felperesnek járó bért a felmondási idő tartamára megfizetni, de kötelesek megtéríteni a felperesnek a teljesítés elmaradásából eredő, a bér összegével megegyező összegű kárát.

Kártérítés összegének meghatározásánál a Ptk. 355. § (4) bekezdése az irányadó. Kártérítés címén a károkozó körülmény folytán a károsult vagyonában beállott értékcsökkenést és az elmaradt vagyoni előnyt, továbbá azt a kárpótlást vagy költséget kell megtéríteni, amely a károsultat ért vagyoni és nem vagyoni előny csökkentéséhez, vagy kiküszöböléséhez szükséges. A felmondási időre járó bér elmaradt vagyoni előnynek minősül.

A fenti indokokra figyelemmel a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta, és a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján kötelezte az eredménytelenül fellebbező alpereseket a 32/2003.(VIII.22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés a) pontja és (5) bekezdése alapján megállapított, az ÁFA összegét is magában foglaló ügyvédi munkadíj megfizetésére.

P é c s, 2008. május 7.

Dr. Veszely Józsefné s.k. a tanács elnöke, Dr. Zóka Ferenc s.k. előadó bíró, Dr. Kovács Ildikó s.k. bíró